

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Vermilion Energy Netherlands B.V.
Gustav Mahlerplein 11-13, 3^e verdieping
1082 MS AMSTERDAM

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Warmte en Ondergrond

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Ons kenmerk

DGKE-WO / 19240770

Uw kenmerk

125/RH/2018

Bijlage(n)

Nota van Antwoord zienswijzen
winningsplan De Blesse -
Blesdijke

Datum **08 JAN 2020**
Betreft Instemmingsbesluit De Blesse - Blesdijke

Instemmingsbesluit

1. Aanvraag

Vermilion Energy Netherlands B.V. (hierna: Vermilion) heeft op 13 juli 2018 het winningsplan De Blesse-Blesdijke ingediend bij de Minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: de minister) voor de gasvelden De Blesse, Blesdijke-East en Blesdijke. Vermilion vraagt de minister om instemming met dit winningsplan. De reden voor de actualisatie is tweeledig, namelijk verlenging van de productieduur en verhoging van de productie door het in productie nemen van de put Blesdijke-East (178 miljoen Nm³) en verhoging van de productie uit het gasveld De Blesse met 116 miljoen Nm³. De minister moet op grond van artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet (hierna: MbW) een beslissing nemen op dit verzoek.

De gasvelden liggen op de grens van de winningsvergunningen Gorredijk en Steenwijk, in de provincies Fryslân en Overijssel, binnen de grenzen van de gemeenten Weststellingwerf en Steenwijkerland en in de verzorgingsgebieden van het Wetterskip Fryslân en het Waterschap Drents Overijsselse Delta.

Sinds 1999 wordt er gas gewonnen uit het gasveld De Blesse via de put BLS-01 en BLS-02. Sinds 2009 wordt er gas gewonnen uit het gasveld Blesdijke via de put BLD-01. De productie uit beide velden ligt sinds 2013 stil vanwege een te hoge druk in de pijplijn naar Garijp. Omdat de druk in die pijplijn inmiddels lager is kan de productie herstart worden. Vermilion wil ook een nieuwe put of aftakking boren naar het gasveld Blesdijke-East dat zich bevindt tussen De Blesse en Blesdijke. Uit dit nieuwe deel van het gasveld is nog niet eerder gas gewonnen, en er is mogelijk sprake van drukcommunicatie tussen de verschillende breukblokken in de gasvelden en mogelijk ook stroming van water of gas van het ene breukblok naar het andere. Daarom heeft Vermilion een winningsplan ingediend voor deze drie gasvelden tezamen.

Naast instemming met het winningsplan heeft Vermilion een omgevingsvergunning voor de boring nodig. De aanvraag omgevingsvergunning is op 6 november 2018 ingediend en de ontwerp-vergunning ligt sinds 10 december 2019, gedurende 6 weken ter inzage.

Op grond van artikel 34 Mijnbouwwet geldt er een coördinatieverplichting van het winningsplan met andere vergunningen die nodig zijn voor de winning. Deze

coördinatiebepaling is in de Mijnbouwwet opgenomen omdat het niet wenselijk werd geacht als een vergunning voor een boring beoordeeld zou moeten worden voordat er inzicht is in de effecten van de gaswinning die met die boring gerealiseerd zouden kunnen worden. Nu het winningsplan eerder inhoudelijk is beoordeeld en met het ontwerp-instemmingsbesluit ter inzage heeft gelegen dan de omgevingsvergunning voor de boring, is tegemoet gekomen aan de doelstelling van de coördinatiebepaling. Door de (in tijd) eerdere behandeling van het winningsplan is immers duidelijk wat de effecten van de gaswinning zijn als bij de boring inderdaad gas wordt aangetroffen. Nu de aanvraag voor de omgevingsvergunning niet binnen zes weken na indiening van het winningsplan is ingediend, heeft de minister afgezien van coördinatie omdat aan de doelstelling van de coördinatiebepaling is voldaan.

Op 27 februari 2019, vooruitlopend op zijn besluit over dit winningsplan, heeft de minister het instemmingsbesluit van 5 maart 2009 voor de gasproductie uit het gasveld Blesdijke gewijzigd. Een verzoek hiertoe heeft Vermilion op 9 juli 2018 ingediend. Op grond van deze wijziging mag de gasproductie maximaal 84,8 Nm³ bedragen tot en met 31 december 2024, zodat de productie uit het gasveld Blesdijke weer op gang kon worden gebracht. Alhoewel uit de systematiek van de wet volgt dat dit instemmingsbesluit in de plaats treedt van eerder afgegeven instemmingen, heeft de minister om onduidelijkheid te voorkomen artikel 3 opgenomen.

Vermilion verwacht uit de drie gasvelden nog maximaal 480 miljoen Nm³ te kunnen winnen van de in totaal verwachte productie van 1717 Nm³. Vermilion verwacht dat de gaswinning uit het gasveld De Blesse tot en met 31 december 2036, uit het gasveld Blesdijke tot en met 31 december 2023 en uit het gasveld Blesdijke-East tot en met 31 december 2028 zal plaatsvinden.

2. Beleid gaswinning in Nederland

Aardgas speelt momenteel nog een belangrijke rol in de Nederlandse energievoorziening. Het voorziet in ruwweg 40% van de primaire energiebehoefte. Vrijwel alle Nederlandse huishoudens, bedrijven, ziekenhuizen en winkels maken gebruik van aardgas. Aardgas is van alle fossiele energiebronnen het meest CO₂-arm en is een efficiënte energiedrager. Aardgas kan worden ingezet waar CO₂-arme energieopties en energiebesparing beperkt mogelijk zijn. Nederland streeft in internationaal verband naar een CO₂-arme energievoorziening die veilig, betrouwbaar en betaalbaar is. De Europese Unie heeft een duidelijke koers ingezet voor de transitie naar een CO₂-arme energievoorziening. De inzet van vrijwel alle nu bekende CO₂-arme energiebronnen en technologieën is vereist voor het bereiken van de gewenste CO₂-reductie.

Aardgas kan als minst vervuilende fossiele brandstof nog een belangrijke rol vervullen in de fase van transitie. Maar ook het gebruik van aardgas zal op termijn sterk afnemen. Hoe sterk dit afneemt is afhankelijk van de vraag naar energie en het aanbod van diverse (deels nog te ontwikkelen) duurzame energieopties en de betaalbaarheid daarvan. Het gas dat we in Nederland gebruiken komt momenteel nog uit het Groningenveld, uit de Nederlandse kleine gasvelden en uit het buitenland. De gaswinning uit het Groningenveld wordt binnen enkele jaren beëindigd.

In de brief van de minister aan de Tweede Kamer van 30 mei 2018 over gaswinning uit de kleine velden en de energietransitie (Kamerstukken II 2017-18,

33529, nr. 469), legt het kabinet de prioriteit bij een zo snel mogelijke overgang naar duurzame energie. In genoemde brief heeft de minister tevens aangegeven dat de gaswinning uit kleine velden - waar dat veilig kan - de voorkeur heeft boven gasimport. Dit beperkt de met de winning samenhangende mondiale uitstoot van CO₂ in vergelijking met import, zorgt voor werkgelegenheid in Nederland en onafhankelijkheid van de energievoorziening. Met afbouw van de gasvraag door de energietransitie, is ook de gaswinning uit kleine velden in een afbouwfase beland. Nieuwe vergunningen voor het zoeken naar nieuwe gasvelden op land - de opsporingsvergunningen - worden niet meer afgegeven.

3. Juridisch kader

3.1 Mijnbouwregelgeving

Een winningsplan dient te worden getoetst aan de Mbw en de daarop gebaseerde regelgeving. De artikelen 34, 35 en 36 van de Mbw en artikel 24 van het Mijnbouwbesluit (hierna: Mbb) vormen het juridisch kader waaraan het winningsplan wordt getoetst.

Voordat Vermilion op basis van de Mbw over mag gaan tot gaswinning is, op grond van artikel 34, derde lid, van de Mbw, de instemming vereist van de minister met het winningsplan. Het winningsplan geeft concreet inzicht in de wijze waarop de winning wordt uitgevoerd en de effecten daarvan en dient te voldoen aan de eisen genoemd in artikel 35 van de Mbw. Artikel 24 van het Mbb bevat een aantal nadere eisen die aan een winningsplan worden gesteld. Het winningsplan dient onder meer een beschrijving te bevatten van de verwachte hoeveelheid aanwezige delfstoffen, de hoeveelheden jaarlijks te winnen delfstoffen, de bodembeweging ten gevolge van de winning en de maatregelen ter voorkoming van schade door bodembeweging.

Ter beoordeling of met een winningsplan kan worden ingestemd, wordt het winningsplan getoetst aan artikel 36, eerste lid, van de Mbw. De minister kan slechts geheel of gedeeltelijk instemming weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen verbinden:

- a. indien het in het winningsplan aangeduide gebied door onze minister niet geschikt wordt geacht voor de in het winningsplan vermelde activiteit om reden van het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan;
- b. in het belang van het planmatig gebruik of beheer van delfstoffen, aardwarmte, andere natuurlijke rijkdommen, waaronder grondwater met het oog op de winning van drinkwater, of mogelijkheden tot het opslaan van stoffen;
- c. indien nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan;
- d. indien nadelige gevolgen voor de natuur worden veroorzaakt.

Artikel 36, tweede lid, van de Mbw bepaalt voorts dat de minister de instemming kan verlenen onder beperkingen of daaraan voorschriften kan verbinden, indien deze gerechtvaardigd worden door een grond als genoemd in artikel 36, eerste lid.

3.2 Voorbereidingsprocedure

DGKE-WO / 19240770

Gelet op artikel 34, vierde lid, van de Mbw is dit besluit tot instemming met het winningsplan voorbereid met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Tevens is advies gevraagd aan het Staatstoezicht op de Mijnen, hierna: SodM (artikel 127 van de Mbw), de Technische commissie bodembeweging, hierna: Tcbb (artikel 35, tweede lid en artikel 114, tweede lid onder a, van de Mbw), aan alle betrokken decentrale overheden (artikel 34, vijfde lid, van de Mbw) en de Mijnsraad (artikel 105, derde lid, van de Mbw). Het SodM heeft berekeningen laten uitvoeren door TNO en deze in haar advies verwerkt.

Om de betrokken decentrale overheden te ondersteunen bij het opstellen van hun advies heeft het ministerie van Economische Zaken en Klimaat een informatiesessie georganiseerd over het winningsplan De Blesse - Blesdijke, waarbij ook Vermilion aanwezig was. Deze specifieke informatiesessie heeft op 16 oktober 2018 plaatsgevonden in het provinciehuis Fryslân. Bij deze specifieke informatiesessie waren naast medewerkers van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en Vermilion, medewerkers van de provincies Fryslân en Overijssel, de gemeenten Weststellingwerf en Steenwijkerland, het Waterschap Drents Overijsselse Delta en het Wetterskip Fryslân aanwezig.

Van het ontwerp-instemmingsbesluit is een kennisgeving geplaatst in de Staatscourant op 12 juni 2019, in de huis-aan-huisbladen en abonneekranten van de Stellingwerf Totaal op 11 juni 2019 en in de abonneekrant van de Steenwijker Courant op 21 juni 2019 en het huis-aan-huisblad van de Steenwijker Courant op 25 juni 2019. Het ontwerp-instemmingsbesluit is verzonden aan Vermilion op 12 juni 2019.

Om omwonenden te informeren over gaswinning in de regio en specifiek het instemmingsbesluit van de minister en het winningsplan De Blesse-Blesdijke is er tijdens de terinzagelegging van het ontwerp-instemmingsbesluit door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat een publieke informatiemarkt georganiseerd waar eenieder algemene informatie over gaswinning in Nederland en specifiek informatie kon inwinnen over dit besluit en mondeling zienswijzen kon indienen. De informatiemarkt is op 27 juni 2019 georganiseerd in Oldemarkt.

Het ontwerp-instemmingsbesluit heeft ter inzage gelegen van 13 juni 2019 tot en met 24 juli 2019 bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en in de gemeentehuizen van de gemeenten Weststellingwerf en Steenwijkerland en was digitaal in te zien op www.nlog.nl. Gedurende deze terinzagelegging konden zienswijzen worden ingediend bij de minister. Er zijn 54 ontvankelijke zienswijzen ingediend, waarvan 26 unieke en 3 reacties van overheden. De ontvankelijke zienswijzen en reacties zijn in een nota van antwoord opgenomen en beantwoord. De nota van antwoord, met kenmerk 19206012, is als bijlage bij dit besluit bijgevoegd.

Op 8 januari 2020 wordt aan alle indieners van een zienswijze een persoonlijke brief verstuurd en wordt de kennisgeving van dit instemmingsbesluit gepubliceerd in de Staatscourant. Op 9 januari 2020 vindt kennisgeving plaats langs elektronische weg op www.nlog.nl waarbij ook het instemmingsbesluit, de Nota van Antwoord en alle onderliggende stukken digitaal toegankelijk zijn. Ook zal een kennisgeving van het definitieve instemmingsbesluit worden geplaatst in de

volgende huis-aan-huisbladen: op 7 januari 2020 in de Stellingwerf Totaal en in de huis-aan-huisbladen van de Steenwijker Courant en op 8 januari 2020 in de abonneekrant van de Steenwijker Courant.

DGKE-WO / 19240770

Het instemmingsbesluit met alle onderliggende stukken ligt van 9 januari 2020 tot en met 19 februari 2020 op de volgende locaties ter inzage:

- Gemeentehuis Weststellingwerf, Griffioenpark 1 te Wolvega;
- Gemeentehuis Steenwijkerland, Vendelweg 1 te Steenwijk;
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Bezuidenhoutseweg 73 te Den Haag.

Tegen dit besluit kan beroep worden ingediend. Meer informatie hierover staat onderaan dit besluit.

4. Adviezen wettelijk adviseurs

Op het verzoek van Vermilion om instemming met het winningsplan De Blesse - Blesdijke hebben op verzoek van de minister de volgende adviseurs advies uitgebracht:

- SodM heeft op 30 augustus 2018 advies uitgebracht (kenmerk: 18220145). Voor de beoordeling van het winningsplan heeft SodM advies gevraagd aan TNO-AGE (hierna: TNO). TNO heeft op 24 augustus 2018 advies uitgebracht aan de SodM (kenmerk: AGE 18-10.071) over de berekeningen op de onderdelen doelmatige winning, bodemdaling en de SRA;
- de Tcbb heeft op 9 oktober 2018 advies uitgebracht (kenmerk: TCBB/18258263);
- het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Fryslân heeft op 27 november 2018, verzonden 28 november 2018, advies uitgebracht (kenmerk: 01595027);
- het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Overijssel heeft op 20 november 2018, verzonden 21 november 2018, advies uitgebracht (kenmerk: 2018/0502494);
- het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Steenwijkerland heeft op 29 november 2018 advies uitgebracht (kenmerk: 306787);
- het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Weststellingwerf heeft op 21 december 2018 advies uitgebracht (kenmerk: 2018-065081/u);
- het Bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta heeft op 21 november 2018 advies uitgebracht (kenmerk: Z/18/022187)
- het Bestuur van het Wetterskip Fryslân heeft op 27 november 2018 advies uitgebracht (kenmerk: WFN1814035).
- De Mijraad heeft op 14 februari 2019 advies uitgebracht (kenmerk: MIJR/19048403)

In aanvulling op het wijzigingsverzoek van Vermilion hebben de betrokken decentrale overheden tevens de adviezen van het SodM, TNO en de Tcbb ontvangen.

5. Winningsplan op hoofdlijnen, adviezen en beoordeling

DGKE-WO / 19240770

Hieronder wordt per onderwerp op hoofdlijnen beschreven wat Vermilion hierover in de aanvraag heeft opgenomen. Daarna volgt (indien van toepassing) het advies van de adviseurs en de beoordeling, waarbij op basis van een integrale afweging wordt beargumenteerd of het advies of de aanbeveling wordt overgenomen.

5.1 Planmatig beheer en gebruik delfstoffen

5.1.1 Winningsplan

Vermilion verwacht een totale eindproductie uit de gasvelden De Blesse, Blesdijke en Blesdijke-East van 1717 miljoen Nm³, waarvan 480 miljoen Nm³ na 1 januari 2019. De verwachting is dat 277 miljoen Nm³ uit De Blesse, 25 miljoen Nm³ uit Blesdijke en 178 miljoen Nm³ uit Blesdijke-East nog zal worden gewonnen. Uit het gasveld De Blesse verwacht Vermilion 81-88% van het technisch winbare gas te kunnen winnen. Voor het gasveld Blesdijke bedraagt dit 83-85%. Vermilion sluit niet uit dat er tussen de verschillende breukblokken die zich in dit gasveld bevinden druk-communicatie is en dat er daarmee ook stroming van gas/water mogelijk is van het ene breukblok naar het andere. Vermilion verwacht gas te produceren uit het gasveld Blesdijke tot en met 31 december 2023, uit het gasveld De Blesse tot en met 31 december 2036 en uit het gasveld Blesdijke-East tot en met 31 december 2028..

5.1.2 Adviezen

Advies SodM

SodM geeft aan dat de door Vermilion verwachte productie van 480 miljoen Nm³ door TNO is beoordeeld en in overeenstemming is bevonden met de principes van planmatig beheer. SodM is van mening dat de voorgestelde winning naar de huidige kennis en technieken, planmatig en efficiënt uitgevoerd zal worden.

Advies Provincie Fryslân

De provincie Fryslân geeft aan dat zij tegen nieuwe gaswinningen is in Fryslân en de ontwikkelingen bij bestaande gaswinningen kritisch volgt. Tevens geeft de provincie aan tegen het combineren van geothermie en gaswinning te zijn en tegen elke vorm van stimulatie van de ondergrond.

Advies Provincie Overijssel

De provincie Overijssel vindt de duur van het winningsplan tot 2037 niet passen in de duurzaamheidsambities. De provincie wil het gebruik van fossiele brandstoffen zo spoedig mogelijk afbouwen, en vindt een evaluatiemoment over 10 jaar beter passen in deze ambitie. Op dat moment kan alsnog tot voortzetting van de gaswinning besloten worden, indien uit een gedegen evaluatie blijkt dat dit noodzakelijk is. Daarnaast kan dan beoordeeld worden of de wijze van winning aan de dan geldende stand van de techniek/ best beschikbare technieken voldoet.

Advies Wetterskip Fryslân

Het Wetterskip Fryslân laat weten dat zij principieel tegen nieuwe gaswinningen is en de doelstellingen voor de energietransitie van harte ondersteunt, met bijbehorende afbouw van het gebruik van fossiele brandstoffen. Een verdere ontwikkeling van aardgaswinningen leidt volgens het Wetterskip niet tot een versnelling van de transitie naar duurzaamheid.

Advies gemeente Steenwijkerland

De gemeente Steenwijkerland adviseert aan de instemming een geldigheidsduur van 10 jaar te verbinden omdat de aangevraagde looptijd niet past in de duurzaamheidsambitie van de gemeente om het gebruik van fossiele brandstoffen zo spoedig mogelijk af te bouwen. Een verkorte winningsperiode mag niet leiden tot een verhoogde productie. De gemeente adviseert daarom een volumeplafond op te nemen in het instemmingsbesluit.

DGKE-WO / 19240770

Advies gemeente Weststellingwerf

De gemeente Weststellingwerf geeft aan dat volgens het beleid op kleine gasvelden, de vermindering van de gaswinning uit het Groningenveld niet leidt tot een toename in de productie uit de kleine velden. De gemeente zou graag een toelichting krijgen in het licht van de waargenomen flinke toename van gaswinactiviteiten in de gemeente Weststellingwerf.

5.1.3 Beoordeling planmatig beheer

Bij planmatig gebruik en beheer dient er sprake te zijn van een efficiënte winning van de delfstof, waarbij de wijze waarop, het tempo waarmee en de hoeveelheid te winnen gas van belang is. De beoordeling draait vooral om de vraag of de door de mijnbouwonderneming in het winningsplan aangegeven winbaarheidsfactor reëel is, gezien de technische parameters en geologische omstandigheden van het gasveld. Daarnaast dient een andere gebruiksvorm van de ondergrond door de gaswinning niet ongewenst onmogelijk gemaakt te worden.

De gasvelden De Blesse en Blesdijke betreffen bestaande gaswinningen, het gasveld Blesdijke-East betreft een nieuw gedeelte van het gasveld binnen een bestaande winningsvergunning. De totale maximale productie van de gasvelden tezamen wordt op 1.717 miljoen Nm³ geschat, dat is ruim 80% van het aanwezige gas.

In onderstaand schema is opgenomen wat de (op grond van het winningsplan) te verwachten productie is, wat de totale te verwachten eindproductie per gasveld zal zijn en de door Vermilion verwachte einddatum van de productie per gasveld. De minister merkt hierbij op dat hij voor het gasveld Blesdijke als einddatum 31 december 2024 heeft aangehouden omdat hij deze einddatum in zijn instemmingsbesluit WP Blesdijke van 9 februari 2019 heeft opgenomen.

Gasveld en productie in miljoen Nm ³	Totale maximale toegestane productie	Totale productie tot 1 januari 2018	Verwachte productie vanaf 2019	Verwachte totale eindproductie	Einde productie
De Blesse	1361	1200	277	1477	31 december 2036
Blesdijke-East		0	178	178	31 december 2028
Blesdijke	85	37	25	62	31 december 2024
Totaal		1237	480	1717	

SodM en TNO hebben het winningsplan De Blesse-Blesdijke volgens de gebruikelijke methode getoetst op planmatig beheer en concluderen dat het

winningsplan voldoet aan de wettelijke eisen. De minister neemt de conclusie van SodM en TNO over dat de gaswinning in overeenstemming met de principes van planmatig beheer plaatsvindt. De productie van gas kan langzamer of sneller gaan dan wordt aangenomen en verwacht. De aangevraagde verwachte productieduur voorkomt dat winbaar gas achterblijft. De minister acht dit in overeenstemming met een planmatig gebruik en beheer van delfstoffen en met het beleid op gaswinning uit kleine gasvelden. De minister mag beperkingen aan de instemming verbinden om de in artikel 36 van de Mijnbouwwet omschreven redenen (zie paragraaf 3.1 van dit besluit). De minister concludeert dat de aangevraagde winningsduur in overeenstemming is met het beleid en ziet geen grond om de winningsduur te beperken.

DGKE-WO / 19240770

Er zijn geen andere gebruiksvormen van de ondergrond, zoals geothermie, voorzien. Gaswinning uit de velden De Blesse, Blesdijke en Blesdijke-East past dan ook in het planmatig gebruik en beheer van delfstoffen. Er is geen sprake van enige vorm van stimulatie van de ondergrond.

De minister kent het standpunt van de Provincie Fryslân dat zij tegen nieuwe gaswinningsplan is. De minister verleend, conform regeerakkoord, geen nieuwe opsporingsvergunningen op land. De minister stelt echter vast dat aardgas de komende decennia nog een essentiële rol in de Nederlandse energievoorziening speelt en dat gasvoorziening uit de Nederlandse bodem daar nog onmisbaar bij is. De minister zal winningsplannen, die zijn gebaseerd op geldende winningsvergunningen, in behandeling nemen. Nieuwe vergunningen voor het zoeken naar gasvelden op land – de opsporingsvergunningen – worden niet meer afgegeven. De minister verwijst voor het beleid over gaswinning in Nederland naar hoofdstuk 2 van dit besluit.

De minister merkt op, gelet op de reacties van de Provincies Fryslân en Overijssel en de gemeente Steenwijkerland en het Wetterskip Fryslân, dat in het beleid op kleine gasvelden wordt uitgegaan van een afbouw van de gasproductie in Nederland. De minister verwijst naar zijn brief aan de Tweede Kamer van 30 mei 2018 over gaswinning uit de kleine velden en de energietransitie (Kamerstukken II 2017-18, 33529, nr. 469). Zolang huishoudens en bedrijven nog afhankelijk zijn van aardgas, blijft winning en import van gas nog noodzakelijk. Zolang het nodig is wil het kabinet dan ook aardgas uit de kleine velden winnen, waar en voor zover dit veilig kan. Hoewel in de gebouwde omgeving stevig ingezet wordt op het geleidelijk afbouwen van het gebruik van aardgas, speelt aardgas de komende decennia nog een essentiële rol in de Nederlandse energievoorziening. Maar met afbouw van de gasvraag door de energietransitie, is ook de gaswinning uit kleine velden in de afbouwfase beland.

Toename gaswinactiviteiten

De minister merkt op dat het beleid over gaswinning uit kleine velden niet leidt tot een toename van de gasproductie en evenmin is vastgesteld ter vervanging van de afnemende gasproductie uit het Groningenveld. Het kabinet heeft in mei 2018 het beleid op gaswinning uit kleine velden geactualiseerd en het gewijzigde beleid tot afbouw van de gaswinning uit het Groningen gasveld. Ten aanzien van gaswinning uit kleine velden is vastgesteld dat ook de gaswinning uit de kleine velden in een afbouwfase is aanbeland. Daaraan wordt uitwerking gegeven door geen nieuwe opsporingsvergunningen meer te verlenen. De uitvoering van geldende opsporingsvergunningen zal niet worden beperkt, voor zover de uitwerking daarvan in winningsvergunningen en winningsplannen past binnen de mijnbouwregelgeving.

Druk-communicatie

DGKE-WO / 19240770

Uit het winningsplan volgt dat er zich in de gasvelden De Blesse en Blesdijke-East druk-communicatie kan voordoen tussen de verschillende breukblokken, op zowel Vlieland- niveau als Zechstein-niveau en dat niet kan worden uitgesloten dat daarmee ook stroming van gas/water mogelijk is van het ene breukblok naar het andere en daarmee van het ene gasveld naar het andere. Er is dan feitelijk sprake van 1 gasveld. Hierdoor zou in het ene breukblok meer aardgas gewonnen kunnen worden dan in het winningsplan staat aangegeven ten koste van de productie in het communicerende breukblok.

Het instemmingsbeleid van de minister is erop gericht om de maximaal te verwachten productie per gasveld in het besluit vast te leggen. Per gasveld wordt de maximale productie aangevraagd. Daarmee zijn per gasveld de risico's in kaart gebracht en doorgerekend.

Indien een gedeelte van de gasproductie uit een bepaald gasveld via een communicerend gasveld wordt gewonnen, zal er geen wijziging optreden in de berekende risico's, mits de totale productie van de beide velden samen niet meer bedraagt dan waarmee is ingestemd. De minister zal daarom een voorschrift opnemen waarbij de maximale productie waarmee is ingestemd van of De Blesse (1477 miljoen Nm³) of Blesdijke-East (178 miljoen Nm³) mag worden overschreden ten gevolge van druk-communicatie, zolang de maximaal toegestane productie van beide velden samen (1655 miljoen Nm³) niet wordt overschreden en alleen indien er druk-communicatie tussen de breukblokken bestaat.

Concessie Gorredijk en Steenwijk

De concessies Steenwijk en Gorredijk gelden 35 jaar. De operators mogen na afloop van de concessieperiode geen gas meer winnen, tenzij de concessie tijdig wordt verlengd. De verwachte einddatum van het onderliggende winningsplan De Blesse-Blesdijke ligt verder in de toekomst dan de concessieperiode. De minister benadrukt, naar aanleiding van ingediende zienswijzen, dat de gaswinning moet stoppen als de concessies om wat voor reden dan ook niet verlengd worden. Beide concessies zullen digitaal beschikbaar komen op www.nlog.nl.

Zienswijzen

Een reactie op de zienswijzen is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 1 en punt 2. Gelet op zienswijzen met betrekking tot planmatig beheer zijn er geen gronden om het ontwerp-instemmingsbesluit De Blesse-Blesdijke inhoudelijk te wijzigen. Wel zijn er enkele tekstuele wijzigingen in de overwegingen opgenomen.

5.2 Bodemdaling

Gelet op artikel 34, vierde lid, van de Mbw wordt bij de beoordeling van het winningsplan gekeken naar de effecten van de bodembeweging ten gevolge van de winning. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen twee componenten die zich voordoen bij bodembeweging, te weten bodemdaling en bodemtrilling. De effecten van bodemdaling worden in dit hoofdstuk beoordeeld. De effecten van bodemtrilling komen aan de orde in onderdeel 5.3 van dit besluit.

Door gas te winnen daalt de druk in het gesteente waar het gas in zit opgesloten. Dit zorgt ervoor dat het gesteente onder het gewicht van de overliggende gesteentelagen wordt samengedrukt. Dit wordt ook wel compactie van het gesteente genoemd. Aan het aardoppervlak ontstaat bodemdaling doordat de overliggende lagen meebewegen.

Bodemdaling kan worden onderverdeeld in autonome bodemdaling en bodemdaling veroorzaakt door mijnbouwactiviteiten. Autonome bodemdaling is een natuurlijke daling door bijvoorbeeld inklinking van veen of kleilagen in de ondiepe bovengrond. Bodemdaling door gas- of oliewinning vindt zijn oorzaak in de diepe ondergrond, veelal meer dan 2 kilometer diep. De gesteentelaag waarin het gas zich bevindt, zal iets compacter worden als gevolg van de gaswinning. Door de gaswinning wordt de druk in die gesteentelaag lager en duwen de bovenliggende aardlagen de gashoudende laag iets ineen. Afhankelijk van onder andere de aard en de dikte van de gashoudende gesteentelaag, kan worden berekend hoeveel centimeter die laag indikt en hoe dat doorwerkt naar de oppervlakte. De bodemdaling zal zich aan de oppervlakte altijd in de vorm van een zeer platte schotel voordoen, egaal oplopend van het diepste punt van de bodemdalingskom naar nul aan de rand van de kom. De bodemdalingskom is groter dan het gasveld zelf en kan bodemdalingskommen van andere mijnbouwactiviteiten overlappen. In dat laatste geval wordt de bodemdaling niet alleen veroorzaakt door de gaswinning in het aangevraagde veld, maar mede door de mijnbouwactiviteit in een ander veld.

5.2.1 Winningsplan

In het winningsplan is door Vermilion aangegeven dat de verwachte toekomstige maximale bodemdaling 1,2 cm is op het diepste punt van de bodemdalingskom. Dat is de P10-waarde, wat betekent dat deze bodemdaling met een zekerheid van 90% niet overschreden wordt. Naar schatting is de reeds opgetreden bodemdaling sinds de start van de gaswinning in De Blesse-Blesdijke 3,8 cm. De uiteindelijke verwachte bodemdaling komt daarmee volgens Vermilion op maximaal 5 cm.

5.2.2 Adviezen

Advies SodM

SodM geeft aan dat de bodemdalingsprognose van 1,2 cm in de toekomst door TNO is geverifieerd en dat TNO zich kan vinden in de onderbouwing daarvan. SodM geeft aan dat uit metingen is gebleken dat de historische bodemdaling ongeveer 3,8 cm bedraagt. SodM vindt het aannemelijk dat de totale bodemdaling als gevolg van de gaswinning uit de velden rond De Blesse-Blesdijke minder dan 5 cm zal worden. SodM ziet daarom geen reden aanvullende maatregelen te adviseren.

Advies Tcbb

De Tcbb onderschrijft de conclusie van het SodM en TNO dat de nog te verwachten bodemdaling door gaswinning uit het in het winningsplan beschreven voorkomen maximaal 2 cm zal bedragen.

Advies Provincie Overijssel

De Provincie Overijssel geeft aan dat zij ervan uitgaat dat de bodemdalingsprognose komt vast te liggen in het instemmingsbesluit omdat het winningsplan daarvan onderdeel uitmaakt. Als dit niet het geval mocht zijn, dan adviseert de Provincie Overijssel een voorwaarde op te nemen in het instemmingsbesluit waarin de maximale bodemdaling wordt vastgelegd.

Ook vindt de Provincie Overijssel een systematische evaluatie van de bodemdaling noodzakelijk. Als uit monitoring blijkt dat de bodemdaling de maximale bodemdaling overschrijdt, dan ziet de provincie graag dat gemeenten, de provincie en omgeving tijdig worden betrokken bij een in te dienen nieuw winningsplan.

Advies gemeente Steenwijkerland

Ook de gemeente Steenwijkerland adviseert de maximaal verwachte bodemdaling van 5 cm vast te leggen in het instemmingsbesluit. Indien deze verwachte bodemdaling wordt overschreden verwacht de gemeente dat de betrokken gemeenten, provincies, waterschappen en omgeving tijdig worden geïnformeerd.

DGKE-WO / 19240770

Advies Waterschap Drents Overijsselse Delta

Het Waterschap Drents Overijsselse Delta geeft aan dat zij geen significante gevolgen voor het watersysteem en de oppervlaktewaterkwaliteit verwacht bij een bodemdaling van in totaal 5 cm over de gehele productieperiode. Voor het waterschap is het echter van groot belang dat de bodemdaling goed gemonitord wordt zodat zij door middel van haar waterstaatkundige werken de grond- en oppervlaktewaterstanden kan laten blijven passen bij de gebruiksfuncties in het gebied.

Zij adviseert op grond van bovenstaande de aangevraagde bodemdaling te verbinden aan het instemmingsbesluit. Ook adviseert zij het meetplan aan de betrokken adviserende partijen ter beschikking te stellen en de betrokken adviserende partijen tijdig op de hoogte te stellen in het geval dat de bodemdaling als gevolg van de gaswinning niet binnen de in het winningsplan aangegeven grenzen verloopt.

Het waterschap adviseert ook de cumulatieve bodemdaling als gevolg van de mijnbouwactiviteiten in de regio een plek te geven in de beoordeling van een winningsplan, eventueel in combinatie met een overzichtskaart van bijvoorbeeld gaswinning, zoutwinning, productiewaterinjectie etc.

Advies Wetterskip Fryslân

Het Wetterskip Fryslân geeft aan dat uit haar analyse van het watersysteem ter plaatste, in relatie tot de voorgenomen gaswinning, op zich geen bijzondere aandachtspunten naar voren komen die een negatief advies zouden rechtvaardigen

5.2.2 Beoordeling bodemdaling

Cumulatieve bodemdaling

In figuur 6-6 in het winningsplan De Blesse-Blesdijke is te zien dat de bodemdalingsskom door de gaswinning in De Blesse-Blesdijke van maximaal 5 cm, vooral veroorzaakt wordt door de gaswinning uit het veld De Blesse. De randen van de bodemdalingsskom worden beïnvloed door de gaswinning uit de gasvelden Vinkega en Nijensleek. De bodemdaling langs de randen is maximaal 0,5 cm. De andere winningen in bijvoorbeeld de gasvelden Sonnega-Weststellingwerf en Blesdijke dragen niet tot nauwelijks bij aan de bodemdaling in de regio. De minister acht de bodemdalingsskaarten in het winningsplan voldoende helder en inzichtelijk om de cumulatieve bodemdaling in de regio goed in te kunnen schatten. De minister stimuleert overigens het opstellen van goede en heldere kaarten waar de cumulatieve bodemdaling op wordt weergegeven. In die zin zijn de opmerkingen hierover door de waterschappen terecht en waardevol.

Berekening bodemdaling

Bodemdaling door gaswinning wordt bij de start van de winning berekend en in het winningsplan opgenomen. Gedurende de looptijd van de mijnbouwactiviteiten mag de bodemdaling door de gaswinning niet groter worden dan is berekend in het oorspronkelijke winningsplan en waarmee de minister heeft ingestemd. De gaswinning moet immers op grond van de Mijnbouwwet geschieden conform het winningsplan (artikel 34, eerste lid MbW). Op grond hiervan ziet de minister geen

bezwaar om de verwachte uiteindelijke bodemdaling van maximaal 5 cm op te nemen in het besluit.

DGKE-WO / 19240770

Gemeten bodemdaling

Gedurende de productie moeten er op grond van artikel 30, eerste lid, van het Mbb metingen worden uitgevoerd om te bepalen of de bodemdaling overeenkomstig de verwachting tot stand komt. Deze metingen moeten overeenkomstig het meetplan worden verricht dat door SodM, namens de minister, wordt goedgekeurd en is in te zien via www.nlog.nl. Ook de meetregisters zijn daar in te zien. De minister benadrukt dat vragen over de meetgegevens aan Vermilion en aan SodM gesteld kunnen worden.

Afwijking bodemdaling

Mocht de periodiek gemeten bodemdaling door de gaswinning groter zijn of sneller tot stand komen dan de huidige voorspelling dan zal Vermilion een actualisatie van het winningsplan moeten opstellen indien zij de winning wenst voort te zetten. Indien dit het geval blijkt te zijn in de toekomst, zullen alle betrokken decentrale overheden en inwoners uiteraard tijdig betrokken worden. Dit is onder meer met het adviesrecht in de Mijnbouwwet verankerd. Daarnaast heeft Vermilion zich, evenals de andere operators, door ondertekening van de NOGEPA gedragscode, er onder andere toe verbonden om tijdig en adequaat te communiceren met belanghebbenden over effecten van de winning in alle fasen van de winning.

5.2.3 Conclusie

De minister stelt vast dat het aannemelijk is dat de nog te verwachten toekomstige bodemdaling als gevolg van de gaswinning in de velden De Blesse, Blesdijke en Blesdijke-East, conform de prognose in het winningsplan verloopt en maximaal 1,2 cm zal bedragen. De minister vindt het aannemelijk dat de uiteindelijke totale bodemdaling maximaal 5 cm zal bedragen. De minister baseert zich daarbij op de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb.

Op grond van het vorenstaande ziet de minister in de verwachte bodemdaling geen aanleiding om instemming te weigeren of om beperkingen of voorschriften ten aanzien van de bodemdaling aan zijn instemming te verbinden.

Zienswijzen

Een reactie op de ingediende zienswijzen op het punt van bodemdaling is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 2. De zienswijzen over bodemdaling geven geen aanleiding om het ontwerp-instemmingsbesluit De Blesse-Blesdijke inhoudelijk te wijzigen. Wel zijn enkele tekstuele aanpassingen doorgevoerd.

5.3 Bodemtrilling

5.3.1 Winningsplan

Vermilion heeft een seismisch risicoanalyse uitgevoerd conform de tijdelijke leidraad 'Methodiek voor risicoanalyse omtrent geïnduceerde bevingen door gaswinning' (hierna: SRA). Vermilion geeft aan dat de kans op een beving met een magnitude groter dan 1.5 op de schaal van Richter, verwaarloosbaar is. De gasvelden vallen daarmee direct in de laagste risicocategorie van de SRA (risicocategorie I). Het monitoren van de seismische activiteit rondom de gasvelden De Blesse, Blesdijke en Blesdijke-East zal worden gerealiseerd met behulp van het huidige KNMI-metnetwerk. Vermilion is in overleg met het KNMI

om de dekkingsgraad van het seismisch meetnetwerk te verbeteren door het bijplaatsen van versnellingsmeters, waar nodig.

DGKE-WO / 19240770

5.3.2 Adviezen

Advies SodM

SodM heeft TNO gevraagd de door Vermilion opgestelde risicoanalyse te controleren. SodM geeft aan dat de door Vermilion aangeleverde seismisch risicoanalyse voor de winning van gas uit het Vlielandvoorkomen, en de gaswinning uit het voorkomen De Blesse-Zechstein en Blesdijke-East-Zechstein correct is uitgevoerd en dat deze gaswinningen in de laagste risicocategorie I vallen. De kans op een geïnduceerde beving wordt daarbij als verwaarloosbaar aangemerkt.

Voor wat betreft de winning van gas uit het voorkomen Blesdijke-Zechstein blijkt uit het advies van TNO dat andere inputparameters zijn gebruikt door Vermilion. TNO komt in haar berekening uit op een hogere kans op trillen in dit gasvoorkomen. De uitkomst blijft echter dat ook dit gasvoorkomen in de laagste seismisch risicocategorie valt omdat de berekende maximale magnitude onder de grenswaarde van $M=2.5$ op de schaal van Richter blijft. SodM acht het aannemelijk dat het risico op bevingen en aanverwante schade beperkt is. Monitoring van seismische activiteit via het reguliere monitoringsnetwerk van het KNMI is hiervoor voldoende.

Advies Tcbb

De Tcbb geeft aan dat Vermilion een SRA heeft uitgevoerd op het gasveld De Blesse-Blesdijke volgens de huidige leidraad. Voor het gasveld Blesdijke constateert de Tcbb dat er een bevingskans is in het gasveld. Omdat de kans op beven niet verwaarloosbaar is (Vermilion 19% en TNO 42% kans) heeft Vermilion conform het protocol de theoretische maximale beving (M_{max}) bepaald. De M_{max} waarden blijven daarbij onder de drempel van $M=2.5$, waardoor het gasveld Blesdijke volgens de methodiek van de SRA leidraad van 2016 in de laagste risico categorie (categorie I) valt.

Het seismisch netwerk van het KNMI is volgens de Tcbb voldoende voor de monitoring van seismische activiteit in het gaswinningsgebied De Blesse-Blesdijke.

Advies Provincie Overijssel

De Provincie Overijssel concludeert op basis van de adviezen van SodM en TNO dat de risico's van bodemtrilling door gaswinning, aanvaardbaar en beheersbaar zijn. Daarmee voldoet de gaswinning aan het provinciale beleidsuitgangspunt van aanvaardbare en beheersbare risico's. De provincie geeft aan dat zij het noodzakelijk vindt dat in het instemmingsbesluit de voorwaarde wordt opgenomen dat de gaswinning tijdelijk of gedeeltelijk wordt stilgelegd als op enig moment blijkt dat er een aardbeving heeft plaatsgevonden.

Advies gemeente Steenwijkerland

De gemeente Steenwijkerland geeft aan dat zij het noodzakelijk vindt dat in het instemmingsbesluit de voorwaarde wordt opgenomen dat de gaswinning onmiddellijk wordt gestaakt als op enig moment blijkt dat er een aardbeving heeft plaatsgevonden.

Advies gemeente Weststellingwerf

De gemeente Weststellingwerf vindt niet helder beschreven wat het in de praktijk betekent dat de kans op beven in het Blesdijke gasveld, niet 19% is, maar 42%. Ondanks de uitleg tijdens de bijeenkomst met de decentrale overheden, is niet

duidelijk hoe deze kans geïnterpreteerd moet worden. Dit blijkt ook niet duidelijk uit het winningsplan. De gemeente adviseert dan ook het winningsplan af te wijzen.

DGKE-WO / 19240770

5.3.3 Beoordeling bodemtrilling

Gasvelden worden op basis van een SRA geclassificeerd in drie risicocategorieën: categorie I, categorie II en categorie III. Hierbij is het risico op schade als gevolg van een beving in risicocategorie I kleiner dan in risicocategorie II en in risicocategorie II kleiner dan in risicocategorie III. De indeling in een bepaalde risicocategorie bepaalt uiteindelijk of, en welke maatregelen getroffen moeten worden door de operator, in dit geval Vermilion.

De SRA bestaat uit 3 stappen die afhankelijk van de uitkomst per stap worden doorlopen. De eerste stap bestaat uit het bepalen van de kans op beven en de berekening van de sterkste beving waar theoretisch gezien rekening mee moet worden gehouden. Voor velden die op basis van deze berekeningen een verwaarloosbare kans hebben om een beving te genereren door de gaswinning, of waar geen bevingen sterker dan $M=2.5$ op de schaal van Richter te verwachten zijn, zijn geen verdere onderzoekstappen noodzakelijk en volstaat monitoring van de seismische activiteiten in het gebied door middel van het seismisch meetnetwerk van het KNMI.

De minister constateert dat SodM en TNO de kans op beven verwaarloosbaar achten voor de gasvelden De Blesse en Blesdijke-East.

De minister constateert voorts dat conform de toets van TNO, het Blesdijke gasveld moet worden ingedeeld in categorie met kansklasse tot 42% kans op een beving.

Indeling van het veld in de kansklasse tot 42% betekent dat het veld eigenschappen heeft die overeenkomen met velden waarvan in het verleden een deel (42%) heeft gebeefd. Dit geeft dus aan dat er een kans is dat er, gedurende de gehele looptijd van de gaswinning uit dit gasveld, zich een beving voordoet. De berekening van de maximaal mogelijke zwaarte van de beving is een worst case scenario. De maximale kracht van een beving in het gasveld Blesdijke bedraagt 2.2 op de schaal van Richter. Bij een beving met een dergelijke kracht is de kans op schade beperkt, maar als toch schade optreedt, zal ook de schade beperkt zijn. Het is overigens zeer onwaarschijnlijk dat de beving ook de maximaal berekende waarde zal bereiken. Dit is in Nederland nog nooit voorgekomen.

De minister stelt overeenkomstig de adviezen van SodM en TNO vast dat het seismisch risico voor het gasveld De Blesse-Blesdijke tot de laagste risicocategorie I behoort, en dat aanvullende onderzoeken of maatregelen niet nodig zijn. Tevens acht de minister het bestaande seismisch meetnetwerk van het KNMI voldoende voor de monitoring van seismische activiteit in het gebied van het gasveld De Blesse-Blesdijke.

Indien in het gasveld De Blesse-Blesdijke een beving plaatsvindt, dan wordt met het seismisch meetnetwerk van het KNMI bepaald hoe groot de beving was op de schaal van Richter en waar zich het epicentrum van de beving bevond. Daarna kan worden bepaald of de beving werd veroorzaakt door gaswinningsactiviteiten van Vermilion, en of nadere maatregelen noodzakelijk zijn. De minister concludeert dat Vermilion op basis van de Mijnbouwwet verplicht is maatregelen te treffen ter voorkoming van nadelige gevolgen voor mens en milieu, schade door bodembeweging of de veiligheid. De minister acht het daarom niet wenselijk om

op voorhand hierover in het instemmingsbesluit voorwaarden op te nemen, respectievelijk om voor te schrijven dat bij elke beving de productie wordt stilgelegd. De ernst van een beving wordt door SodM in samenwerking met TNO onderzocht en indien uit dat onderzoek zou volgen dat de productie moet worden stilgelegd, zal SodM in die zin handhavend optreden.

DGKE-WO / 19240770

Zienswijzen

Een reactie op de ingediende zienswijzen op het punt van bodemtrilling is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 3. De zienswijzen met betrekking tot bodemtrilling geven geen aanleiding om het ontwerp-instemmingsbesluit De Blesse-Blesdijke inhoudelijk te wijzigen. Wel zijn er enkele tekstuele wijzigingen in de overwegingen opgenomen ter verduidelijking en ter verbetering van de motivering.

5.4 Schade door bodembeweging

5.4.1 Winningsplan

Vermilion geeft aan dat de bodemdaling door gaswinning in de diepe ondergrond gelijkmatig verloopt. De dalingen verlopen geleidelijk over meerdere kilometers. Er treden volgens Vermilion aan de oppervlakte uiterst geringe hellingen op (<1 cm per km), en nog veel minder ongelijkmatigheden. De dalingen komen bovendien langzaam tot stand, over een periode van jaren.

Vermilion stelt dat gebouwen geen schade zullen oplopen door bodemdaling als gevolg van de gaswinning. Of het gebouw nu midden in de dalingskom staat of aan de rand daarvan maakt niet uit. Vermilion verwijst naar het Jaarverslag 2015 van de Tcbb en naar www.commissiebodemdaling.nl waaruit, volgens Vermilion blijkt dat geen gebouwschade te verwachten is door bodemdaling door gaswinning.

Vermilion geeft aan dat de kans op bevingen klein is, dan wel de magnitude klein zal zijn, zodat geen of beperkte schade aan openbare infrastructuur of gebouwen wordt verwacht. Vermilion geeft daarbij aan dat, indien toch schade ontstaat als gevolg van bodemtrilling of bodemdaling door gaswinning, die schade overeenkomstig de regels van het burgerlijk recht zal worden vergoed. Vermilion heeft een protocol voor schademeldingen opgesteld dat op haar website is te vinden. Voor de bodemdaling in Friesland is er een specifieke regeling waarbij de afhandeling van schades wordt uitgevoerd door de Commissie Bodemdaling Aardgaswinning Fryslân.

5.4.2 Adviezen

Advies SodM

SodM stelt mede op basis van het advies van TNO vast dat het gasveld De Blesse-Blesdijke in de laagste seismisch risicocategorie I valt. SodM vindt het aannemelijk dat het risico op bevingen en aanverwante schade beperkt is. Monitoring van seismische activiteit via het reguliere netwerk van het KNMI is voldoende.

Advies Tcbb

De Tcbb geeft aan dat redelijkerwijs geen schade aan gebouwen in of nabij het winningsgebied te verwachten is bij een bodemdaling van maximaal 5 cm. De Tcbb geeft aan dat zij zich kan vinden in de beoordeling van het seismisch risico door SodM en TNO en plaatsing van het gasveld in risicocategorie I. Plaatsing in de laagste risicocategorie I houdt in dat de kans op bevingen door gaswinning en schade als gevolg daarvan beperkt is. Indien toch een beving

ontstaat als gevolg van gaswinning, dan is de eventuele schade volgens de Tcbb grotendeels kosmetisch van aard met een kleine kans op licht constructieve schade.

DGKE-WO / 19240770

Advies Provincie Overijssel

Gedeputeerde Staten van Overijssel adviseren de minister om zo spoedig mogelijk een protocol voor onafhankelijke schadeafhandeling vast te stellen. In eerdere adviezen hebben zij er bij de minister op aangedrongen te komen tot een van de mijnbouw-exploitanten onafhankelijke schadeafhandeling. In de kamerbrief van 30 mei 2018 geeft de minister weer welke stappen hij tot dan toe heeft gezet om te komen tot een protocol voor onafhankelijke schadeafhandeling. Gedeputeerde Staten roepen de minister op dit traject voortvarend voort te zetten en zo spoedig mogelijk een Protocol vast te stellen. Een passende regeling voor schadeafhandeling kan een deel van de zorgen onder haar inwoners wegnemen.

Voorts vinden Gedeputeerde Staten het noodzakelijk dat aan het instemmingsbesluit de voorwaarde wordt verbonden dat de Vermilion verplicht is om een bouwkundige vooropname uit te voeren voor het gebied dat binnen het invloedsgebied van de voorgenomen winning valt. De uitvoering van een representatieve bouwkundige vooropname van woningen, gebouwen en kunst/bouwwerken is daarom onontbeerlijk om tot een juiste beoordeling te komen van mogelijk door gaswinning veroorzaakte schade.

Advies gemeente Steenwijkerland

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Steenwijkerland verwijzen naar hun eerdere adviezen waarin zij er bij de minister op aandringen te komen tot een van de mijnbouw-exploitanten onafhankelijke schadeafhandeling. Zij constateren dat de minister inmiddels stappen daartoe heeft gezet en roepen de minister op dit traject voortvarend voort te zetten. Een passende regeling voor schadeafhandeling kan een deel van de zorgen onder haar inwoners wegnemen.

Ook vindt het College de uitvoering van een representatieve bouwkundige vooropname van woningen, gebouwen en kunst/bouwwerken onontbeerlijk om tot een juiste beoordeling te komen van mogelijk door gaswinning veroorzaakte schade.

In meer algemene zin vraagt het college aandacht voor de ligging van het gasveld De Blesse nabij het gebied van de Koloniën van Weldadigheid. Dit gebied is genomineerd als UNESCO Werelderfgoed. Bescherming van dit gebied vraagt om bijzondere zorgvuldigheid bij de monitoring en verslaglegging van de bodemeffecten, aangezien dit grote gevolgen kan hebben op de in het gebied aanwezige oude koloniewoningen. Voor dit gebied acht het college een bouwkundige vooropname in ieder geval noodzakelijk. Ook vraagt het college de minister aandacht te besteden aan de inzet van tiltmeters, naast een goed geofoon-netwerk.

Advies Waterschap Drents Overijsselse Delta

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta adviseert de minister om aan het instemmingsbesluit de voorwaarde te verbinden dat Vermilion verplicht is een bouwkundige vooropname van waterstaatskundige werken uit te voeren voor het gebied dat binnen het mogelijke invloedsgebied van de voorgenomen winning valt.

Op basis van de huidige kennis, gebaseerd op het huidige winningsplan, worden geen gevolgen en/of schade voorzien. Om onduidelijkheden in de toekomst voor wat betreft schade en kostenvergoeding zoveel mogelijk te voorkomen adviseert het waterschap om in het instemmingsbesluit voor dit winningsplan de verplichting op te nemen dat, naast de vergoeding van schade, ook de kosten die voortvloeien uit compenserende maatregelen, uitgevoerd door derden, inzichtelijk worden gemaakt en vergoed door Vermilion.

Advies mijnraad

De mijnraad adviseert om met een bouwkundige vooropname of door middel van monitoring zorg te dragen voor een representatieve vertegenwoordiging van de Koloniën van Weldadigheid.

5.4.3 Beoordeling schade bij bodembewegingen

De minister constateert op basis van de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb dat het risico op schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan ten gevolge van gaswinning binnen de gebieden van de gasvelden De Blesse en Blesdijke-East verwaarloosbaar is. In het gebied van het gasveld Blesdijke is er kans op lichte, niet constructieve schade. Voor zover er schade optreedt is Vermilion op grond van artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek verplicht de schade te vergoeden. Ook indien het waterschap ten gevolge van de gaswinning compenserende maatregelen moet treffen, is Vermilion aansprakelijk voor de kosten.

Sinds 1 januari 2017 kan schade gemeld worden bij het Landelijk Loket Mijnbouwschade, ook als onduidelijk is bij welke mijnbouwonderneming de schadeclaim aanhangig gemaakt moet worden. Medewerkers van het Landelijk Loket Mijnbouwschade kunnen inwoners ondersteunen bij het vinden van de juiste route om duidelijkheid te krijgen over de oorzaak van de schade. Zij zouden bijvoorbeeld kunnen helpen een instantie (zoals de Tcbb) te vragen een uitspraak te doen over de oorzaak van de schade. Zij volgen ook de voortgang van de schadeclaim. Schade door bodemdaling kan ook gemeld worden bij de Commissie Bodemdaling Aardgaswinning Fryslân.

De minister wil een generieke, landelijke en onafhankelijke afhandeling van mijnbouwschade tot stand brengen en wil daarvoor een onafhankelijke en deskundige commissie (Commissie mijnbouwschade) in het leven roepen, waar inwoners schade door mijnbouwactiviteiten kunnen melden. De minister houdt de Tweede Kamer op de hoogte van de voortgang, laatstelijk bij brief van 20 december 2019 (Kamerstukken II, 2019/2020, 32849, nr. 200). De minister heeft een Commissie Mijnbouwschade ingesteld en verwacht dat de commissie medio 2020 in werking kan zijn. Tot die tijd kunnen inwoners terecht bij het Landelijk Loket Mijnbouwschade.

Bouwkundige opname en versnellingsmeters

Over de bouwkundige opname merkt de minister op dat hij het beleid daarop heeft aangepast nadat hij daarover is geadviseerd door de Tcbb. Zoals toegelicht in de brief van de minister aan de Tweede Kamer van 21 december 2018 (Kamerstukken II 2017/18, 32849, nr. 156), blijkt een bouwkundige nulmeting aan gebouwen weinig waarde te hebben voor de schadeafhandeling omdat een nulmeting het oorzakelijk verband tussen schade en een door mijnbouw veroorzaakte beving, niet aantoon. Een geconstateerde schade kan ook andere oorzaken hebben.

Een betere manier om het causaal verband als hier bedoeld aan te tonen is het plaatsen van voldoende geofoons in combinatie met versnellingsmeters. Naast geofoons, die in de ondergrond meten of er een beving plaatsvindt, zijn versnellingsmeters een goed instrument om de grondtrillingen aan de oppervlakte te meten. Met de combinatie van deze gegevens uit het KNMI-netwerk, kan worden bepaald of er een beving is geweest in de diepe ondergrond en hoever de trillingen aan de oppervlakte reikten. Aan de hand van die gegevens kan eenvoudiger en sneller worden bepaald of gemelde schades door de mijnbouwactiviteit (kunnen) zijn veroorzaakt.

DGKE-WO / 19240770

Het beleid van de minister is gericht op de aanwezigheid van een netwerk van versnellingsmeters. In de gasvelden De Blesse en Blesdijk-East is de kans op een beving verwaarloosbaar. In het gasveld Blesdijke bestaat een kans op een beving van 42%. Het gasveld Blesdijke is een klein gasveld, waaruit nog maximaal 47 miljoen Nm³ gas geproduceerd zal worden, de productievolumes per jaar zijn erg laag. De theoretisch maximale magnitude van een eventuele beving in het gasveld Blesdijke bedraagt 2.2 op de schaal van Richter. De kans dat een beving deze maximale magnitude bereikt, is zeer klein. Bovendien is de kans op schade bij een trilling van minder dan 2.2 op de schaal van Richter zeer beperkt. Het gasveld Blesdijke heeft overigens nog nooit gebeefd. Het meetnetwerk van het KNMI kan in de nabijheid van de gasvelden in het winningsplan bodembewegingen met een magnitude van 1.5 of hoger goed lokaliseren (KNMI-rapport Monitoring induced seismicity in the North of the Netherlands van 2012). Ten Westen van het gasveld Blesdijke bij Oldetrijne op een kleine 5 km afstand van het veld, is door Vermilion een meetstation bijgeplaatst met geofoons en een versnellingsmeter. Dit meetstation is sinds juni 2019 aangesloten op het meetnetwerk van het KNMI. In 2018 is het meetstation in Kallenkote al in gebruik genomen. Met deze nieuwe meetstations kunnen de trillingen in de regio goed geregistreerd worden. In de nabijheid bevinden zich geen gasvelden van andere operators. Bij onzekerheid over de exacte locatie van een eventuele beving zal de schadeafhandeling niet onnodig worden vertraagd door een discussie over welke operator aansprakelijk is voor de schade. Omdat de kans op schade bij een eventuele beving beperkt is, en trillingen geregistreerd worden door het verbeterde seismisch meetnetwerk, acht de minister het voorschrijven van nog een versnellingsmeters in de nabijheid van het gasveld Blesdijke niet zinvol.

De minister merkt naar aanleiding van het advies van de gemeente Steenwijkerland op dat tiltmeters, scheefstellingen binnen een bouwwerk registreert. De minister wil echter het oorzakelijk verband tussen een trilling vanuit een gasveld en schade aan te tonen. Met het plaatsen van tiltmeters kan geen causaal verband worden aangetoond tussen schade aan bouwwerken en de oorzaak daarvan.

De koloniën van Weldadigheid

De minister is bekend met het gebied van de Koloniën van Weldadigheid en koloniewoningen, en de adviezen daarover van de provincie, de gemeente en de mijnraad. De minister heeft geconstateerd dat dit gebied binnen de invloedssfeer van het gasveld De Blesse is gelegen. De kans op een schadeveroorzakende bodemtrilling binnen dit gebied is, gelet op de adviezen van SodM en TNO, verwaarloosbaar. De minister acht het bestaande seismisch monitoringsnetwerk voldoende en ziet geen aanleiding om uitbreiding hiervan voor te schrijven of specifiek voor de koloniewoningen een bouwkundige opname voor te schrijven gezien de geringe toegevoegde waarde daarvan voor de vaststelling van het causaal verband tussen een beving en ontstane schade.

Zienswijzen

Een reactie op de ingediende zienswijzen over schade door bodembeweging is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 4. De zienswijzen met betrekking tot schade door bodembeweging geven geen aanleiding om het ontwerp-instemmingsbesluit De Blesse-Blesdijke inhoudelijk te wijzigen. De minister heeft wel de motivering aangepast aan de huidige inzichten op het gebied van monitoring van bodembeweging.

5.5 Natuur en milieu

5.5.1 winningsplan

De bodemdaling verloopt volgens Vermilion zeer geleidelijk, met een uiterst geringe hellingshoek. De opbouw duurt jaren zodat geen plotselinge veranderingen optreden. Een dergelijke helling is niet merkbaar en heeft geen effecten op natuur en milieu. Het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied bevindt zich op ongeveer 4 km afstand, ten Westen van het gasveld, buiten de bodemdalingskom. Verder bevindt het gasveld zich ruim 4 km van het ten noorden gelegen grondwater-beschermingsgebied.

Het relatieve waterpeil wordt beïnvloed door de bodemdaling, hetgeen besproken is met het Wetterskip Fryslân en het Waterschap Drents Overijsselse Delta. Vanwege de geringe gemodelleerde maximale bodemdaling worden geen nadelige gevolgen voorzien en wordt niet voorzien in (extra) maatregelen om de (gevolgen van) bodemdaling te voorkomen of te beperken, anders dan het periodiek monitoren van de bodemdaling volgens het meetplan.

Vermilion geeft aan dat er geen oorzaak-effectrelatie bekend is waarmee bodemtrillingen kunnen leiden tot schade aan natuur of milieu (anders dan schade aan infrastructuur en bouwwerken). Daarom worden schadelijke effecten op natuur en milieu als gevolg van bodemtrilling niet verwacht.

5.5.2 Adviezen

Advies SodM

SodM geeft aan dat bij de beoordeling van de gevolgen voor het milieu, gekeken is naar de mee geproduceerde stoffen, het afblazen of affakkelen van koolwaterstoffen en het gebruik van hulpstoffen. Advisering over andere nadelige gevolgen voor het milieu vindt plaats bij andere vergunningen dan het winningsplan. SodM constateert op basis van de in het winningsplan opgenomen gegevens dat het aannemelijk is dat het risico op nadelige gevolgen voor het milieu beperkt zijn. SodM ziet geen aanleiding om aanvullende voorwaarden op te nemen.

Advies Provincie Overijssel

De Provincie verwacht geen invloed van de gaswinning in De Blesse-Blesdijke op omliggende grondwater- en drinkwaterbeschermingsgebieden.

Advies Wetterskip Fryslân

Uit de analyse van het Wetterskip Fryslân van het watersysteem ter plaatse in relatie tot de voorgenomen winning op zich, komen geen bijzondere aandachtspunten naar voren die in dit geval een negatief advies vanuit een oogpunt van waterbeheer zouden rechtvaardigen.

Advies Waterschap Drents Overijsselse Delta

DGKE-WO / 19240770

Het waterschap verwacht geen significante gevolgen voor het watersysteem op de oppervlaktewaterkwaliteit. Het waterschap adviseert de aangevraagde bodemdaling te verbinden aan het instemmingsbesluit.

5.5.3 Beoordeling natuur en milieu

Het winningsplan wordt beoordeeld op mogelijke gevolgen voor natuur en milieu. Van de onderdelen die in het winningsplan beoordeeld worden kan het onderdeel bodembeweging mogelijk gevolgen hebben voor natuur en milieu. Bodembeweging is de verzamelnaam voor bodemdaling en bodemtrillingen. Voor wat betreft mogelijke effecten van bodemtrillingen op natuur en milieu kan in algemene zin worden gesteld dat alleen uitzonderlijk zware trillingen gevolgen zouden kunnen hebben voor natuur en milieu. Dat is bij gaswinning uit het gasvoorkomen De Blesse-Blesdijke niet aan de orde. De minister stelt in algemene zin dat een effect van bodemdaling zou kunnen zijn dat het grondwaterpeil in relatieve zin wordt beïnvloed, dat wil zeggen dat het water hoger kan komen te staan ten opzichte van het maaiveld. Dit kan leiden tot vernatting en daarmee tot nadelige (of voordelige) gevolgen voor natuur en milieu. Het waterschap kan deze gevolgen tegengaan door het waterpeil aan te passen.

Gezien de geringe toekomstige bodemdaling die wordt verwacht als gevolg van de gaswinning, van minder dan 1,2 cm in het diepste deel van de bodemdalingsschade, worden er geen effecten op de waterhuishouding verwacht als gevolg van de bodemdaling door gaswinning. De gasvelden uit het winningsplan De Blesse-Blesdijke strekken zich niet uit tot een Natura 2000-gebied of ander milieubeschermingsgebied, zoals een grondwaterbeschermingsgebied of waterwingebied. Om die reden verwacht de minister - mede gelet op het advies van de provincies en de waterschappen - geen nadelige effecten op natuur en milieu door de gaswinning uit het gasveld De Blesse-Blesdijke.

Bij de beoordeling van bodemdalingsschade en -herstel hanteert het Wetterskip Fryslân doorgaans een kritische grens van 5 cm. Bij bodemdaling tot 5 cm is geen compensatie voor het watersysteem noodzakelijk, tenzij de veiligheid in het geding is. Gezien de bodemdaling aan het einde van de gaswinning (2036) van 5 cm en de voldoende afstand tot Natura 2000- gebieden en grond- en drinkwaterbeschermingsgebieden concludeert de minister, mede op basis van de onderliggende adviezen dat door de bodemdaling als gevolg van de gaswinning geen nadelige gevolgen voor natuur en milieu zullen ontstaan.

Om uit de voorkomens binnen het winningsplan De Blesse-Blesdijke te kunnen winnen heeft Vermilion niet alleen een winningsplan nodig waarmee de minister heeft ingestemd, maar ook een omgevingsvergunning voor de inrichting waarbinnen, of het mijnbouwwerk waarmee, de daadwerkelijke gaswinning en de daarmee verband houdende werkzaamheden plaatsvinden (de zogenaamde installatie). Voor wat betreft het winningsplan De Blesse-Blesdijke heeft de afweging van de gevolgen van de bovengrondse activiteiten op de winningslocatie en de daaraan gerelateerde werkzaamheden, voor natuur en milieu reeds plaatsgevonden in het kader van de omgevingsvergunningen voor de gaswinningsinstallaties. Voor de inrichting De Blesse-01/-02 is op 7 december 2006 een omgevingsvergunning verleend (kenmerk ET/EM/6083684). Voor de inrichting Blesdijke-01 is op 24 februari 2015 een omgevingsvergunning verleend (kenmerk DGETM-EM/15027482). De effecten van de (bovengrondse) installaties zijn daarmee reeds afgewogen. Vermilion is van plan om een nieuwe put te boren naar het Blesdijke-East voorkomen. Een aanvraag hiervoor is op 6 november 2018

(Kenmerk: 3984111) ingediend en in behandeling genomen. Van de ontwerpvergunning is op 10 december 2019 een kennisgeving gedaan in de Staatscourant.

DGKE-WO / 19240770

Zienswijzen

Een reactie op de ingediende zienswijzen op het punt van natuur en milieu is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 5. De zienswijzen met betrekking tot natuur en milieu geven geen aanleiding om het ontwerp-instemmingsbesluit De Blesse-Blesdijk inhoudelijk te wijzigen.

5.6 Overige adviezen en zienswijzen

5.6.1 Adviezen

Advies Provincie Fryslân

De Provincie Fryslân adviseert om zorg te dragen voor een goede verdeling van de lusten en lasten bij mijnbouwactiviteiten, waarbij er ook baten terugvloeien naar het gaswinningsgebied.

Advies Provincie Overijssel

De Provincie Overijssel adviseert om zorgvuldig met omwonenden, ondernemers, eigenaren en pachters te communiceren. Het moet voor deze partijen duidelijk zijn dat de voorgenomen gaswinning alleen plaatsvindt onder duidelijke en heldere voorwaarden, waarbij nadelige gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen. Daarbij moeten zij tijdig op de hoogte worden gesteld van ontwikkelingen gedurende de levensduur van de gaswinning. Voorts wordt voorgesteld om over het winningsplan voorlichtingsactiviteiten te organiseren tijdens de ter inzagelegging van het ontwerpbesluit.

De provincie geeft een aantal aandachtspunten mee voor een eventuele merbeoordeling en omgevingsvergunningprocedure.

Advies Waterschap Drents Overijsselse Delta

Het Waterschap Drents Overijsselse Delta geeft aan dat de topografische onderlaag van kaarten in winningsplannen soms slecht leesbaar zijn. Daarnaast geeft het waterschap aan het een waardevolle toevoeging te vinden om bij toekomstige adviezen van SodM en TNO een overzichtskaart te ontvangen met daarop alle mijnbouwactiviteiten in de regio, zoals gaswinning, zoutwinning, productiewaterinjectie, enz.

Advies Wetterskip Fryslân

Het Wetterskip Fryslân geeft daarnaast aan dat de opgetreden en nog op te treden bodemdaling een negatieve invloed heeft op de termijn en de mate van ophoging van bijvoorbeeld boezemkaden en het functioneren van kunstwerken. In verband daarmee verzoekt het Wetterskip met klem een gecombineerde bodemdalingskaart over te leggen waarop ook de te verwachten winningsplannen zijn verwerkt evenals winningen van andere operators.

Advies gemeente Weststellingwerf

De gemeente Weststellingwerf geeft aan de adviestertermijn van 8 weken te krap te vinden. Daarnaast wordt er ook om advies gevraagd op verschillende winningsplannen en omgevingsvergunningen. Er wordt geadviseerd om te zorgen voor een betere afstemming en ruimere termijnen. De gemeente vindt dat er ook met de omgeving moet worden gecommuniceerd. Er wordt nu wel gecommuniceerd met de gemeenten, maar niet met de omgeving.

Advies Mijnraad

DGKE-WO / 19240770

De mijnraad ondersteunt het advies van de gemeente Steenwijkerland en de provincie Overijssel om meer bekendheid aan het winningsplan te geven, voordat het ter inzage wordt gelegd en in de ingediende stukken bij de start van een project. Tevens is opgemerkt dat een publieksvriendelijke samenvatting van het winningsplan kan bijdragen aan een goede dialoog tussen omwonenden, betrokkenen en Vermilion.

5.6.2 Beoordeling overige adviezen

De minister is zich bewust van de omgeving waarin mijnbouwactiviteiten plaatsvinden en onderschrijft het belang van de in paragraaf 5.6.1 opgenomen adviespunten. Bij de beoordeling van de overige adviezen is van belang te weten dat de af te wegen belangen en relevante feiten in het licht staan van het volgens de wet te nemen besluit. De aanvraag inclusief de adviezen worden getoetst en gewogen in het licht van de in de Mbw opgenomen toetsingsgronden. Uitsluitend die onderdelen van een advies die relevant zijn voor de beoordeling van een aanvraag aan de hand van de in de Mbw opgenomen gronden, kunnen door de minister bij zijn besluit worden betrokken en kunnen eventueel leiden tot voorschriften aan het besluit. Onderdelen van een advies die zien op andere zaken dan waar de toetsingsgronden op zien, kunnen formeel juridisch geen rol spelen in het besluit van de minister en leiden dus niet tot het opnemen van een voorschrift in het besluit.

Aandachtspunten MER/Omgevingsvergunning

De aandachtspunten voor een eventuele mer-beoordeling en omgevingsvergunningprocedure hebben, zoals in het advies door de Provincie Overijssel reeds is opgemerkt, geen betrekking op de onderhavige procedure. De aandachtspunten kunnen daardoor niet bij deze procedure worden betrokken.

Adviestermijn

De minister is van oordeel dat 8 weken een redelijke termijn is voor het geven van advies op een winningsplan. De termijn van 8 weken die gehanteerd wordt, geldt voor een adviesverzoek op een (gewijzigd) winningsplan waarbij direct het SodM-advies wordt meegestuurd. In sommige gevallen wordt hiervan afgeweken in verband met de complexiteit van het winningsplan of wordt er rekening gehouden met vakantieperiodes. De minister is zich ervan bewust dat in dezelfde periode meerdere adviezen van de decentrale overheden worden gevraagd op verschillende winningsplannen en omgevingsvergunningen. De minister heeft echter verschillende winningsplannen in behandeling en ontkomt er zodoende niet aan dat aan decentrale overheden soms gelijktijdig meerdere adviesverzoeken worden verzonden.

Communicatie

De minister wijst erop dat er op 7 september 2017 vanuit de koepelorganisatie van Nederlandse gasproducenten (NOGEPa), waar ook Vermilion bij is aangesloten, een 'Gedragscode gaswinning kleine velden' is uitgebracht. Hoofdstuk 5 bevat afspraken over goede, open en transparante communicatie en contact met de belanghebbenden en de omgeving. In de gedragscode is onder andere opgenomen dat de initiatiefnemer zorg draagt voor het beschikbaar stellen van informatie en het contact met belanghebbenden onderhoudt in alle fasen van de activiteiten, waarbij belanghebbenden bij relevante projectwijzigingen of inzichten actief worden geïnformeerd.

De minister onderschrijft dat de communicatie over het winningsplan De Blesse-Blesdijke vanuit Vermilion en de minister naar burgers zorgvuldig en publieksvriendelijk moet zijn, zodat burgers gedegen, consistent en transparant worden geïnformeerd over de (gevolgen van de) gaswinning. Tijdens de ter inzagelegging van het ontwerpbesluit is een informatieavond georganiseerd voor belangstellenden. Tijdens deze avond hebben belangstellenden zich laten informeren over de gaswinning in Nederland en over het specifieke winningsplan. De bezoekers konden een publieksvriendelijke samenvatting van het winningsplan meenemen. Het winningsplan bevat een samenvatting op pagina 2.

Leesbaarheid en beschikbaar stellen kaarten

Het beschikbaar stellen van kaarten van activiteiten binnen een regio zonder dat er een relatie is met de te beoordelen gaswinning in het winningsplan valt buiten het beoordelingskader van dat winningsplan. Mocht er overlap zijn met bijvoorbeeld de bodemdalingsskom van een ander winningsplan, dan zal dat in het te beoordelen winningsplan, het daarin opgenomen kaartmateriaal en de daarop gegeven advisering worden aangegeven. Voorts beoordeelt de minister of er sprake is van planmatig beheer: een andere gebruiksvorm van de ondergrond mag door de gaswinning niet ongewenst onmogelijk gemaakt worden. Mocht dit wel het geval zijn, dan zal het verzoek worden afgewezen.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat op de website www.nlog.nl een interactieve kaart staat waarop alle vergunde mijnbouwactiviteiten te vinden zijn. De minister stimuleert overigens het opstellen van goede en heldere kaarten. In die zin zijn de opmerkingen hierover terecht en waardevol.

Lokaal maatschappelijk profijt

Daarover merk ik op dat ik begrijp dat verzoekers behoefte hebben aan een verdeling van lusten van gaswinning, maar dat het toetsingskader van artikel 36 Mbw geen mogelijkheid biedt daartoe een voorschrift aan het instemmingsbesluit te verbinden. Het leveren van een bijdrage aan de omgeving door mijnbouwprojecten past binnen de gedragscode 'Gaswinning kleine velden' zoals die door NOGEPA is opgesteld en is ondertekend door de mijnbouwbedrijven.

Op 7 september 2017 heeft de koepelorganisatie van Nederlandse gasproducenten (NOGEPA), waarbij ook Vermilion is aangesloten, de 'Gedragscode gaswinning kleine velden' uitgebracht. De doelstelling is een positieve bijdrage te leveren aan de omgeving in de gebieden waar nieuwe projecten plaatsvinden. Er wordt onder andere aangegeven hoe operators, zoals Vermilion, kunnen bijdragen aan de omgeving van een mijnbouwlocatie.

Zienswijzen

Een reactie op de zienswijzen ten aanzien van overige punten is opgenomen in de Nota van Antwoord onder punt 6. De zienswijzen met betrekking tot overige punten hebben geen aanleiding gegeven om het ontwerp-instemmingsbesluit De Blesse-Blesdijke te wijzigen.

6. Eindbeoordeling

DGKE-WO / 19240770

Gelet op het winningsplan en de adviezen komt de minister samenvattend tot de volgende voorlopige beoordeling van het winningsplan.

Planmatig beheer

Het winningsplan De Blesse-Blesdijke betreft de winning van aardgas uit de (deel)voorkomens De Blesse, Blesdijke en Blesdijke-East. De gasvelden De Blesse en Blesdijke betreffen bestaande gaswinningen, het gasveld Blesdijke-East betreft een nieuw gedeelte van het gasveld of breukblok.

De minister constateert dat er tussen de verschillende breukblokken die zich in de gasvelden bevinden sprake kan zijn van druk-communicatie en dat niet kan worden uitgesloten dat daarmee ook stroming van gas/water mogelijk is van het ene breukblok (en daarmee van het ene gasveld) naar het andere. Dit kan zich met name voordoen tussen de gasvelden De Blesse en Blesdijke-East. De minister zal daarom een voorschrift opnemen waarbij de maximale productie waarmee is ingestemd van of De Blesse (1477 miljoen Nm³) of Blesdijke-East (178 miljoen Nm³) mag worden overschreden ten gevolge van druk-communicatie, zolang de maximaal toegestane productie van beide velden samen (1655 miljoen Nm³) niet wordt overschreden. De minister stelt vast dat het winningsplan De Blesse-Blesdijke overeenstemt met de principes van planmatig beheer.

Bodemdaling

De minister stelt, gezien de adviezen van SodM, TNO-AGE en de Tcbb vast dat het aannemelijk is dat de nog te verwachten bodemdaling als gevolg van de gaswinning in de velden De Blesse, Blesdijke en Blesdijke-East maximaal 1,2 cm zal bedragen. De minister vindt het tevens aannemelijk dat de uiteindelijke totale bodemdaling maximaal 5 cm zal bedragen.

Op grond van het vorenstaande ziet de minister in de te verwachten bodemdaling geen aanleiding om instemming te weigeren of om beperkingen of voorschriften ten aanzien van de bodemdaling aan zijn instemming te verbinden.

Bodemtrilling

De minister stelt vast dat voor de voorkomens De Blesse en Blesdijke-East de berekende kans op een geïnduceerde beving verwaarloosbaar is. Voorts gaat de minister ervan uit dat het gasveld Blesdijke een kans van 42% op beven heeft. De theoretisch maximale beving (M_{max}) blijft onder de drempelwaarde van M=2,5. De minister constateert daardoor dat alle drie de gasvelden in de laagste seismische risicocategorie (risicocategorie I) vallen. Hierdoor zijn aanvullende onderzoeken of maatregelen niet nodig. Tevens acht de minister het bestaande seismisch meetnetwerk van het KNMI en de reeds voorgenomen uitbreiding daarvan, voldoende voor de monitoring van seismische activiteit in het gebied van het winningsplan De Blesse-Blesdijke.

Schade door bodembeweging

De minister constateert op basis van de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb dat het risico op schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan ten gevolge van gaswinning binnen de gebieden van de gasvelden De Blesse en Blesdijke-East verwaarloosbaar is. In het gebied van het gasveld Blesdijke is er kans op lichte, niet constructieve schade. Tevens constateert de minister dat de door Vermilion voorgenomen monitoring passend is. Daarbij rust op Vermilion op basis van de Mbw een zorgplicht om mijnbouwschade en onveilige

situaties te voorkomen. Dit omvat tevens vergoeding van de kosten voor de waterhuishoudkundige maatregelen die noodzakelijk zijn vanwege de door de gaswinning veroorzaakte bodemdaling. Als er desondanks toch schade ontstaat door de gaswinning, dan dient Vermilion deze schade - op basis van de aansprakelijkheid zoals geregeld in artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek - te vergoeden.

Natuur en milieu

De minister is van oordeel dat, gezien de geringe toekomstige bodemdaling die wordt verwacht als gevolg van de gaswinning, van minder dan 1,2 cm in het diepste deel van de bodemdalingskom, en gelet op de beperkte (cumulatieve) bodemdaling van hooguit 5,0 cm en de kleine kans op bodemtrillingen, er geen zodanige nadelige effecten op natuur en milieu verwacht worden dat hij zijn instemming met het winningsplan zou moeten weigeren of beperkingen zou moeten opnemen.

Overig

Uit de overige adviezen is gebleken dat een goede communicatie tussen Vermilion en de bewoners essentieel is om de bezorgdheid van de bewoners te begrijpen en weg te nemen. De minister heeft hierin gefaciliteerd door een informatiebijeenkomst voor alle betrokkenen te organiseren. De inzet van de minister is erop gericht om tot een goede, transparante communicatie te komen in samenwerking met Vermilion en de betrokken decentrale overheden.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande ziet de minister geen aanleiding om in het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkómen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan, in het belang van het planmatig gebruik of beheer van delfstoffen, of gelet op de nadelige gevolgen voor milieu of natuur, de instemming met het winningsplan De Blesse-Blesdijke geheel of gedeeltelijk te weigeren. Wel heeft de minister een voorschrift verbonden aan zijn instemming.

7. Besluit:

DGKE-WO / 19240770

Gelet op het door Vermilion ingediende winningsplan De Blesse – Blesdijke van 13 juli 2018, dat ziet op een verlenging van de productieduur voor de gasvelden De Blesse, Blesdijke en vergroting van het maximale productievolume door de start van de productie uit het nieuwe (deel)voorkomen De Blesdijke-East, de bij het winningsplan behorende bijlagen en de hierover ingewonnen adviezen;

en

gelet op de artikelen 34, derde lid, en 36, derde lid van de Mbw;

Besluit:

Artikel 1

Het door Vermilion op 13 juli 2018 ingediende winningsplan De Blesse-Blesdijke, met een maximaal verwachte productie van 1.717 miljoen Nm³ en een uiteindelijke maximale bodemdaling door de aardgaswinning van maximaal 5 cm, verkrijgt de instemming van de minister als bedoeld in artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet. Op basis van het winningsplan wordt gaswinning verwacht tot uiterlijk:

- 31 december 2036 voor de gaswinning uit het gasveld De Blesse.
- 31 december 2024 voor de gaswinning uit het gasveld Blesdijke.
- 31 december 2028 voor de gaswinning uit het gasveld Blesdijke-East.

Artikel 2

Het is Vermilion Energy Netherlands B.V. toegestaan, indien er sprake is van druk-communicatie tussen de gasvelden De Blesse en Blesdijke-East, de in het winningsplan genoemde maximale productievolumes voor een van deze gasvelden, te overschrijden, mits uit de beide velden samen niet meer dan 1.655 miljoen Nm³ aan aardgas wordt gewonnen.

Artikel 3

Dit instemmingsbesluit treedt in de plaats van de eerder genomen instemmingsbesluiten over de winningsplannen met betrekking tot de winning van gas uit de gasvelden De Blesse en Blesdijke, waaronder begrepen het instemmingsbesluit van 27 februari 2019 (kenmerk: DGKE-WO / 18325076).

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,

MT-lid Directie Warmte en Ondergrond

Belanghebbenden die tijdig zienswijzen hebben ingediend tegen het ontwerp-
instemmingsbesluit kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de
Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State,
Postbus 20019,
2500 EA Den Haag.

DGKE-WO / 19240770

De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt
aan met ingang van de dag na die waarop het besluit op wettelijk voorgeschreven
wijze bekend is gemaakt.

Geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende aan wie
redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze over het ontwerp van
dit besluit naar voren heeft gebracht.